

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Program for Det konservative Folkeparti

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1916

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

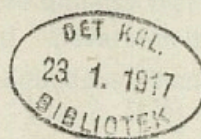
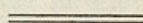
Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Ko. 1916 erstatter

Program

for

Det konservative Folkeparti.

NÆSTVED AVIS TRYKKERI.

Hævdelse af Folkets nationale Selvbestemelsesret. Forsvarssagens forsvarlige Løsning, derunder virkelig Gennemførelse af almindelig Værnepligt.

Fremme af dansk Erhvervsliv med Hævdelse af den private Ejendomsret og den selvstændige Nærings frie Udøvelse.

Fremme af Arbejdet for Oprettelse af selvstændige, ikke for smaa Jordbrug samt Landejendoms-skatternes Omlægning, bl. a. saaledes, at de for en Del kommer til at hvile paa Jorden.

En social Lovgivning, som overvejende hviler paa Princippet Hjælp til Selvhjælp, og som under ingen Omstændigheder yderligere undergraver eller udsletter den Enkeltes Pligt- og Ansvarsfølelse.

Virksom Støtte til Ædruelighedens Fremme i Folket.

Gennemført Sparsommelighed i den offentlige Husholdning. Ingen ny Udgifter, uden at samtidig Dækning paavises. Forøgede Skatter bør i passende Forhold fordeles paa direkte og indirekte Kilder.

Der bør drages skarpere Skel mellem, hvad der er Kommunalopgaver, og hvad der er Statsopgaver, og Kommunerne bør ikke yderligere bebyrdes med Udgifter til Løsning af Opgaver af almen Natur.

Partiet ønsker, at Folkekirken, saa længe den i Overensstemmelse med Grundloven opretholdes, bevares paa den evangelisk-lutherske Bekendelses Grund.

Højnelse af saavel Børneskolen som den videregaaende Undervisning med fuld Gennemførelse af den grundlovhjemlede Skolefrihed.

Gennemførelse af en god Retsreform, naar de finansielle Forhold tillader det, og hurtigst Afhjælpning af de alvorligste Mangler ved den kriminelle Retspleje.

Fuld Gennemførelse af den lige og almindelige Valgret til Folketinget gennem et effektivt Forholdstalsvalg.

Gennemførelse af Kvindens retslige Ligestilling med Manden.

Vore hidtidige Partier er opvoksede i Grundlovs-Kampenes Jordbund — Kampene om Forstaaelsen af den gamle og Udformningen af den nu vedtagne Grundlov. Med den ny Grundlov begynder en ny Tid, som skaber ny Partiformaal og muliggør nye Partirammer. Alle politiske Partier maa nu arbejde paa den lige og almindelige Valgrets Grund, men den stærkt udvidede Valgret kan blive en Fare for Samfundets rolige Udvikling og en Trusel mod Selvhjælps- og Selvstændigheds-Drift, det private Initiativ og den personlige Ansvarfølelse, ved at aabne Mulighed for Socialdemokratiets og Radikalismens hensynsløse Fremtrængen. Derfor bør al sund Konservatisme i vort Samfund især samles til Værn og Støtte for Mellemstanden i By og paa Land, saa vist som det først og fremmest er paa denne Klasses Samfunds- og Kultur-Arbejde, det moderne Danmark er bygget op. Denne Samling bør ske under *den personlige Friheds* Fane, — og det er da denne, det konservative Folkeparti vil rejse som Bannermærke i vort Folk.

I Overensstemmelse hermed skal derfor Partiets Opgave være at hævde den personlige Frihed mod den voksende Tendens til Indførelsen af Forbud og Tvang. Saa vist som Samfundslivets Trivsel beror paa den Enkeltes sociale Opdrift og økonomiske Selvhævdelse, maa Hvermand have ubeskaaren Ret til, indenfor et ordnet Næringsvæsens naturlige Grænser, at udfolde sine Arbejdsevner frit og fyldigst muligt.

Partiet anerkender fuldtud *Organisationernes* Berettigelse og regulerende Indflydelse, men ogsaa disse skal underordne sig Hensynet til det almene Vel.

Før de offentlige Virksomheders Vedkommende — i første Linie Samfærdselsvæsenet — samt de offentlig koncessionerede Virksomheder, der har Monopol paa Forsyning med Elektricitet, Gas, Vand o. desl., hævder Partiet Nødvendigheden af lovbestemte Kontraktsforhold, der kan forhindre vilkaarlige Driftsstandsninger paa disse for hele det moderne Samfundsliv saa vigtige Omraader. En saadan Ordning kræver imidlertid, at der samtidig sikres de paagældende Funktionærer, i første Række Statens og Kommunernes, gode og velordnede Arbejds- og Lønnings-Kaar, saaledes at de ikke udsættes for Vilkaarlighed fra nogen Side eller hindres i deres retmæssige Bestræbelser for at forbedre deres økonomiske og sociale Forhold. Denne Side af Sagen vil Partiet omfatte med samme Interesse som den førstnævnte.

Erhvervslivet. Partiet vil højne og styrke *dansk Erhvervsliv* — arbejde for Landbrugets Trivsel, Udviklingsfred for Industri og Haandværk, for Handelens og Søfartens Fremme og Fiskeriets videre Udvikling.

Til Opnåelse af dette Formaal vil Partiet *udadtil* søge gennemført en *national Traktat- og Toldpolitik*, som kan sikre Landets Borgere — ikke mindst dets voksende Befolkning af mandlige og kvindelige Arbejdere — rigelig og lønnende Syselsættelse i deres eget Land, derved forøge Landets Evne til i stigende Grad at tilfredsstille sit Forbrug med eget Arbejde og standse den ved overdrevent Forbrug af Fremmedvarer skabte Forgældning til Udlandet. I Overensstemmelse hermed vil Partiet

kræve af Stat og Kommune, at de gaar i Spidsen med Hensyn til Benyttelse af dansk Arbejde.

Indadtil vil Partiet fremme en Erhvervslovgivning, støttet paa følgende Grundsætninger:

a) Hævdelse af *Ejendomsretten og Næringens fri Udøvelse*, saa at alle Borgere trygt kan nyde Frugterne af, hvad de har erhvervet sig ved Flid, Sparsommelighed eller Arv.

I saa Henseende vil Partiet ikke mindst være opmærksom paa at søge afværget alle *maskerede* Angreb paa Ejendomsretten og den frie Næring, der i Fremtiden fra social-radikal Side maatte fremkomme under Form af Skattepaalæg, prisregulerende Foranstaltninger o. s. v.

b) Opretholdelse af *den selvstændige Næringsdrift* og af *det private Initiativ*. Partiet ser i Bevarelsen af en dygtig og velstillet Stand af selvstændige Næringsdrivende en social og økonomisk Nødvendighed. Partiet vil derfor fremme den opvoksende Slægts faglige Dygtiggørelse og lette Erhvervenes fremadstræbende Arbejdere og Medhjælpere Vejen til at komme i selvstændig Stilling. Ligeledes vil Partiet støtte den næringsdrivende Mellemsstands faglige Organisationer, bl. a. ved Statslaan til Anskaffelse af Maskiner og andre tekniske Hjælpemidler, der passer for den lille Bedrift. Partiet vil gøre sit til at tilvejebringe fornødent Værn for Landets mindre Bedrifter og Næringsdrivende saavel mod Overgreb fra Ringdannelsers Side som mod stats- og kommunesocialistiske Eksperimenter.

Partiet vil endelig arbejde for, at Lovgivnings- og Bevillings-Magten yder sin Medvirkning til en frugtbar Udvikling af Landets Eksport, Transithandel og Fragtfart paa Udlandet, saa at de rige Muligheder, der i saa Henseender aabner

sig for vort Land efter Verdenskrigens Afslutning, i fuldt Maal kan blive udnyttede af de paagældende Erhverv.

Til denne Opgaves Løsning bør da ogsaa disse Erhvervs Medhjælpere og Funktionærer kunne finde Bistand i deres Bestræbelser for at højne deres sociale, tekniske og økonomiske Niveau.

Landbo-
politik.

1. Partiet vil arbejde paa at styrke og udvide Kredsen af selvstændige Jordbrugere, uden at der anvendes Tvangsforholdsregler. Nyoprettede Brug bør have en saadan Størrelse, at de kan give Ejeren og hans Familie tilstrækkeligt Arbejde og Fortjeneste og derved betrygge Ejers økonomiske politiske Uafhængighed.

2. For at naa dette Maal bør Efterspørgslen efter saadanne Ejendomme i de forskellige Dele af Landet søges tilfredsstillet ad følgende Veje:

a) Ved at stille Præstegaardsjorderne og Jord i Statens Eje til Raadighed for Udstykningen i passende Lodder. b) Ved fredelig Overenskomst med Besidderne af Moajorater, om Udlægning af visse Dele af de baandlagte Jordfonds til Udstykning, mod at Resten bliver fri Ejendom. c) Ved at støtte den frivillige Udstykningsbevægelse samtidig med at denne saavel som Udstykningsforeningerne bringes under virksom Kontrol, idet man derhos vil modvirke Udstykning af Gaardmandsbrug og usund Spekulation i Udstykningsforetagender.

i disse Øjemed bør der oprettes et fast Landsraad, der skal forvalte og udstykke Statens Jordfonds samt øve Kontrol med Udstykningsbevægelsen.

3. Partiet vil medvirke til Opfyldelsen af Grundlovens § 91 om Frigørelse af Lehn og Stamhuse og Fideikommisgodser, samt virke for Fæstegaardenes Overgang til Selveje.

4. Partiet vil medvirke til ved hyppigere og mere ensartede Vurderinger at gøre Ejendomsskylden saa retfærdig og ligelig som muligt. Ved en Revision af Skattelovgivningen bør det ordnes saaledes, at en Del af Skatterne paa Landejendomme hviler *paa selve Jorden*, og dersom en Grundværdistigningsskat søges indført, bør dette kun ske i Form af en Omsætningsskat ved Ejerskifte. Af førstnævnte Hensyn bør en ny almindelig Matrikulering af alle Landets Jorder iværksættes saa snart som muligt.

Derimod vil man bekæmpe det georgeistiske Beskatningssystems Krav om en Enesteskat paa Jorden som uretfærdigt og uigennemførligt i et gammelt Samfund som vort.

Ifølge Partiets Grundsyn er det enhver Borgers Samfundspligt at ernære sig og sine, og Følelsen af denne Pligt maa under ingen Omstændigheder nedbrydes. Den sociale Lovgivning skal derfor først og fremmest yde Hjælp til Selvhjælp. Naar Vejen til Indtægts-Erhvervelse midlertidig eller endelig spærres ved uforskyldt Arbejdsløshed, Sygdom, Ulykkestilfælde eller Arbejdsevnenes Svækkelse, maa det Offentlige træde støttende til. I samme Omfang som denne Støtte ydes Haandværkets og Industriens Arbejdere og i det hele den egentlige Lønarbejder-Stand, bør den ogsaa tilkomme Medhjælpere, der som Kontor- og Butikspersonale, Skibsmandskab o. s. v. er knyttede til de Erhverv, der driver Handel og Omsætning. Denne Støtte maa overhovedet ydes uden Hensyn til, om Vedkommende tilhører den ene eller anden Samfundsklasse, og uden at der stilles Fordring om ubetinget Ubemidlethed.

Som følge heraf vil Partiet bl. a. arbejde paa en Forbedring af den nuværende Alderdoms-understøttelse med det Maal for Øje, at der

Socialpolitik.

sikres alle dem, som af Alderdoms-Svækkelse sættes ud af Stand til at ernære sig, en Understøttelse efter faste Rammer og Takster.

Men skal den videre Opgave: Skabelsen af et fuldstændigt Invaliditets-Værn, kunne løses saaledes, at den Enkeltes Selvhjælpsdrift og Ansvarsfølelse ikke undergraves, maa det bygges paa Samfundsmedlemmernes eget Bidrag, — hvad enten dette nu skal ydes af Vedkommende selv direkte under Forsikringens Form og da med Bidrag fra det Offentlige for de mindre Bemidlede Vedkommende, eller gennem en hele Befolkningen paahvilende Forbrugsskat, som henlægges til en social Understøttelses-Fond.

Konservatismen har allerede ydet sin Indsats i Bestræbelserne for at hjælpe dem, der uforskyldte er arbejdsløse, men Arbejdsløsheds-Understøttelse bør aldrig udbetales, forinden det gennem den offentlige Arbejdsanvisning er behørig konstateret, at den paagældende ikke har kunnet finde passende Arbejde.

Partiet vil yde sin Medvirkning til en Udvikling af den bestaaende Børnelovgivning under tilbørligt Hensyn til, at Hjemmenes Ansvarsfølelse ikke svækkes.

Blandt Nutidens sociale Opgaver staar ikke alene Udviklingen af Forsørgelses- og Forsikringslovgivningen, men lige saa fuldt Fremme af Ædrueligheden i vort Folk. Arbejdet herfor paa Frivillighedens Grund vil stedse faa Partiets virksomme Støtte.

Sparsom- Overfor de offentlige Byrders faretruende
melighed i Vækst maa der kræves gennemført Sparsomme-
Stats- og lighed i Statens og Kommunens Husholdning:
Kommune- lighed i Statens og Kommunens Husholdning:
Hushold- ingen ny Udgiftspost uden at tilsvarende Dækning
ningen. samtidig anvises.

1. For Skatternes Vedkommende peger Be- givenhederne ude i den store Verden i stigende Grad paa Anvendelse af indirekte Skatter. Et Skattesystem maa ligesaa vel bygge paa Beskatning af Forbrug og Omsætning som af Formue og Indkomst, og der bør derfor være et vist Ligevægts-Forhold mellem de direkte og de indirekte Skatter. Skatte- politik.

Ved en overdreven og eensidig Anvendelse af direkte Skatter løber man Fare for at skærpe den Ulighed i Skattebehandlingen af Indkomst, som fremkommer ved de i mange Tilfælde betydelige Vanskeligheder ved at opgive den enkelte Borgers Indkomst, ligesom man ogsaa risikerer at svække Foretagsomheden og Kapitalopsamlingen, hvorimod indirekte Skat paa Luksusartikler og Nydelsesmidler aabner den Sparsommelige Adgang til *Selvregulering* af sin Skattepligt. Indirekte Skatter bør særlig lægges paa Forbrug, der røber relativ Velstand, og bør navnlig ramme Produktioner, der nyder godt af faktiske Monopoler. Hvad Skat paa Indkomst angaar, har Indtægtsskat til Staten allerede naaet en Højde, der paabyder Forsigtighed med yderligere at sætte Satserne op, — og denne Skattekilde bør desuden ikke udtørres for Kommunerne.

2. Med Hensyn til Landbrugets Beskatning henvises til Afsnittet om Landbopolitik.
3. Partiet vil endvidere til retfærdigere Forde- ling af Værnepligtens Byrde paa den samlede Befolkning søge gennemført en Værneskat paa de erhvervsdygtige Personer, som ikke per- sonlig aftjener deres Værnepligt.

Kommunal-
politik.

Partiet vil arbejde for, at *Kommunerne* herefter i højere Grad end hidtil henvises til deres naturlige Virkefelt: Varetagelsen af de lokale Interesser, og at de til Gengæld ikke bebyrdes yderligere med Udgifter af almen Karakter, paa hvis økonomiske Udførelse de ingen væsentlig Indflydelse har. Staten bør saaledes overtage alle saadanne Udgifter, der flyder af Sindssygevæsenet, Retssikkerhedens Opretholdelse og lignende Byrder af almindelig Samfundsnatur.

Derimod vil Partiet modarbejde en yderligere Udvidelse af Valgretten til Københavns Borgerrepræsentation samt By- og Sogneraadene.

Partiet vil virke for, at der gives faste Lovregler for Optagelsen og Tilbagebetalingen af kommunale Laan under Hensyntagen til disses Anvendelse.

Kirke og
Skole.

Partiet ønsker, at Folkekirken, saalænge den i Overensstemmelse med Grundloven opretholdes, bevares paa den evangelisk-lutherske Bekendelses Grund.

Der er Trang til en Revision af vort *Skolevæsen* i Overensstemmelse med Tidens Krav, saavel for Folkeskolens som for den højere Skoles Vedkommende. Folkeskolen bør højnes ved en bedre Uddannelse af Folkeskolens Lærere. Skoleloven af 1903 maa gennemgribende ændres. saaledes at den videregaaende Skoleundervisning forbedres, og der sikres den akademiske Ungdom en grundig Almendannelse. Privatskolen bør støttes ved Bidrag fra Stat og Kommune. Religionsundervisningen maa bevares, og det gejstlige Tilsyn hermed maa opretholdes som hidtil. Der maa gi-

ves Folkeskolens Lærere Tryghed i deres Kald derved, at de sikres mod vilkaarlig Afskedigelse.

Saasnart de finansielle Forhold tillader det, **Retsplejen.** bør en god Retsreform føres ud i Livet. Men uafhængigt heraf bør de alvorligste Mangler ved den kriminelle Retspleje hurtigst afhjælpes, saaledes at den Anklagede kan blive bistaaet af en Defensor ligefra Arrestdekretets Afsigelse, og saaledes at Spørgsmaalet om Varetægtsarrestens Længde kan undergives Appel.

Vor Straffelovgivning bør formes saaledes, at den præges af vor Tids Fremskridt paa dette Omraade.

Partiet vil af al Magt virke for, *at den lige og almindelige Valgret til Folketinget virkelig træder ud i Livet* gennem en Valglov, der efter Grundlovsbudet i § 32 effektivt gennemfører Forholdstalsvalgmaaden. **Valgloven.**

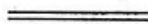
Partiet nærer den Overbevisning, at Kvindens **Kvindens Indtræden i Fremtidens politiske Gerning vil bidrage** **Ligestilling.** til at højne det offentlige Liv, og tilsiger sin Bistand til hendes Bestræbelser for at udvikle og dygtiggøre sig til den frie, selvstændige Samfunds-Borgers Ansvar og Arbejde. Det er Partiets sikre Haab, at Kvindens særlige Indskud i Landets Lovgivnings-Virksomhed vil blive en virksom Støtte til Gennemførelsen af Kvindens fulde retslige Ligestilling med Manden.

Er den personlige Frihed og den Enkeltes Selvstændighed Partiets Fane og Løsen i al Indenrigspolitik, er Hævdelsen af Folkets nationale Selvbestemmelsesret og Landets ubeskaarne Selvstændighed vor Udenrigs- og Forsvars-Politik. Dette Maal kalder paa os alle og kræver Hvermands Offervillighed. Partiet fordrer derfor i første Række en virkelig Gennemførelse af den almindelige Værnepligt.

For os er Forsvaret dog kun Middel og ikke Maal. Den danske Nation maa derfor fremtidig i første Række deltage i Arbejdet paa igennem fredelige Forhandlinger mellem Folkene og Voldgifts-Afgørelser at søge internationale Konflikts-Aarsager fjærnede.

Verdenskrigen har imidlertid tilfulde godtgjort, at den Situation kun altfor let kan indtræde, hvor effektivt Værn er den eneste værdige Mulighed for med Virkning at kunne forlange sin Neutralitet respekteret. Vort Grundsyn paa Forsvars-sagen har saaledes vist sig at være det rette. Deraf skal og maa Fremtiden drage Lære.

At virke herfor er det fremtidige konservative Partis selvfølgelige Maal.

Ved det konservative Folkepartis konstituerende Landsraads-møde den 22. Februar 1916 holdtes følgende Foredrag:

Folkepartiets Formand, Landstingsmand Piper:

Paa Mødet i Dag fuldbyrdes Sammenslutningen mellem 3 konservative Fraktioner. I mange Aar har der været Tanker fremme indenfor det gamle konservative Parti om at udvide Rammen og derigennem gøre Konservatismens Basis bredere. Taleren mindede om Arbejdet for Forliget 1894. Det lykkedes imidlertid ikke under den gamle Forfatning at naa til den Kraftens Forening, vi tilstræber. Ofte gik Bevægelsen i modsat Retning — man kunde i den Henseende pege paa den stadige tilbagevendende Alliance mellem Venstre og Socialister. Nægtes kunde det heller ikke, at den Skikkelse, 66-Forfatningens Landsting havde, havde øvet en vis Indflydelse paa Højres tidligere Politik. Det var derfor naturligt, at den nye Forfatnings Gennemførelse gav Stødet til, at Samlingsbestræbelsen blev gentaget — nu var det fælles Grundlag der. Nu maatte de konservative Elementer i alle Lejre tage det politiske Arbejde op under de lige Vilkaar, som den nye Forfatning gav os. Derfor var det en Tilfredsstillelse, at man naaede til den store Partisammenslutning paa Grundlag af det nye Program, der blev skabt ved Samarbejde mellem alle de 3 nu sammensluttede Fraktioner. Fra Modstandernes Side havde man aabenbart ikke været helt glad ved det nye Partis Dannelse. Det havde været bekvemmere den Gang, de kunde pege paa et konservativt Parti som noget, der adskilte sig fra de andre Partier.

De ministerielle Partier har paastaet, at vi var Chauvinister, fordi vi fra vor Side i Tale og Presse og paa forskellig Maade paa Rigsdagen havde ansporet Regeringen til at gøre sin Pligt og forberede Landets Forsvar paa bedst mulig Maade, medens Sandheden er, at ganske den samme Neutralitetsvillie, som fandtes indenfor de andre Partier, ogsaa beherskede os.

Til de Angreb, der var rettet paa Det konservative Folkeparti, hørte ogsaa Fortællingen om, at Folkepartiet stod i et velvilligt Forhold til Regeringen. Vi var et Led i et Treforbund, som vilde støtte Ministeriet Zahle, sagde visse Dele af Venstre. Dette er urigtigt, hvad forøvrigt fulgte af sig selv (Hør!). Naar man fra vore Rigsdagsmænds Side ikke vilde være med til at

rejse Kravet om nye Valg under Krigen, saa var det ikke af Kærlighed til Regeringen, men af Hensyn til den udenrigspolitiske Situation. I Regeringens ofte meget uheldige økonomiske Politik har Venstre ikke villet støtte os mod Ministeriet, saa vi kunde med langt større Ret der tale om et Samarbejde med Ministeriet. I Tider som de nuværende maa vi mindre end nogensinde glemme, at vi bør underkaste vor Taktik Hensynet til det fælles. Og hvor meget vi end lægger Vægt paa at arbejde paa konservativ Politik, er der dog det, som staar endnu højere — Hensynet til Fædrelandet. (Stærkt Bifald).

Landstingsmand, Grev Frijs:

Naar jeg i Dag efter Anmodning taler paa det tidligere frikonservative Partis Vegne, er det selvfølgelig ikke for at rippe op i gamle Stridigheder, men for at klargøre, hvad der i sin Tid skilte os, og hvad der nu har forenet os.

Da det politiske Forlig i 1894 sluttedes, stod det for en Del af det daværende Højre, hvoriblandt os, at hermed afsluttedes Kampen om Forfatningens Forstaaelse. Med al Anerkendelse af Ministeriet Estrups store saglige Dygtighed, Uegennytte og Fædrelandsaand, betragtede vi dets Mission som endt, dets Politik som skrinlagt.

Ikke saaledes med en anden Del af Højre, hvoriblandt flere af Partiets fremstaaende Mænd, for dem stod Forliget som et mere eller mindre heldigt Eksperiment, hvorfra man kunde vende tilbage til den tidligere Politik.

Et saa divergerende Syn maatte føre tidligere eller senere til et Brud.

For os, der mente, at Forliget var Indvarsling til en hel ny Politik, hvorunder Folketinget vilde faa en mere fremskudt Plads, hvor Landstinget vilde komme til at udfylde samme Rolle som ethvert Overhus i andre Lande, nemlig som den regulerende Faktor i Statsmaskinen, maatte Hovedbestræbelsen være den at skaffe Mulighed for en Majoritet i Folketinget.

At denne ikke kunde skabes af Højre alene, var klart; der maatte søges Samarbejde med det Parti, der ogsaa raadede over konservative Elementer, Venstre.

Et Samarbejde, der kunde fremkalde Forstaaelse (og ende i Sammenslutning), derpaa er vort Arbejde gaaet ud, dertil stiler det konservative Folkeparti, derfor er vi forenede, derfor vil vi arbejde sammen.

Jeg er tidt i de senere Aar bleven spurgt: hvorfor gaar de Frikonservative og Højre ikke sammen, der ligger dem jo intet længere imellem?

Jeg har altid været af den Mening, at naar en Overenskomst sluttes, maa den være af den Beskaffenhed, at den kun vanskelig kan brydes. Saa længe den gamle Forfatning var til,

var den tidligere Uoverensstemmelse om dens Anvendelse til Stede og kunde føre til et Brud.

Nu er dette ikke længere Tilfældet, vi ser ens paa Fremtidens Politik, vi har kunnet enes, derfor er Sammenslutningen ikke alene naturlig, men, mener jeg, ogsaa ubrydelig.

Naar dette er Tilfældet kan man med Rette spørge: Hvorfor et Samarbejde med Venstre, hvis Program ingen Væsensforskkel frembyder, ikke allerede er indtraadt? Ja, hertil kan kun svares: der maa Tid til alt.

Vi har jo set særlig i den sidste Tid, at Venstre tager stærk Afstand fra enhver Tilnærmelse til det nye Parti. Vi hører stadigt, at Venstre føler sig stærkt nok, at det vil være sig selv nok.

Ja, det er muligt, at en Del af Venstre mener dette, at det er mere end store Ord, men jeg føler mig overbevist om, at Tiden vil vise, at skal Konservatismen i videste Forstand have Udsigt til at modstaa den socialistiske Bølge, vil dertil kræves Samling af alt, hvad i Landet findes af Konservatisme.

Derfor maa det nye Partis Taktik være den, ikke slavisk at gaa Venstres Ærinde, men i alle Tilfælde, hvor det drejer sig om Forsvar for konservative Interesser, saavel reelle som ideale, og hvor Venstre vil være med at komme til Forstaaelse.

Jeg tror, at ikke alene deles Ønsket herom af det nye Parti, men jeg føler mig overbevist om, at ogsaa mange i Venstre, trods al Paastand om det modsatte, deler dette Ønske. Herfor borger ogsaa Nærværelsen her af mange gode Navne, der tidligere tilhørte Venstre.

Vi hører jo, blandt de Behageligheder, der siges os af Venstre, tit den Paastand, at vi støtter den nuværende Regering, forhindrer Venstre i at fortrænge den; dette har absolut intet paa sig.

Fra konservativ Side ser man med lige saa stor Misnøje som fra Venstres Side, at under disse urolige Tider Regeringen er en Partiregering, at ikke Tanken om et Koncentrationsministerium, som bragtes frem i August 1914 af selve den nuværende Regering, bragtes til Udførelse. Hvilke særlige Grunde Regeringen havde til at opgive Tanken, kender vi ikke. Men netop i Følge sin Konservatisme, sin Ansvarsfølelse maa Partiet kun da gaa med til at styrte Regeringen, naar ikke alene et nyt Ministerium kan dannes, men overtage Styret saaledes, at Landet ikke i disse svære Tider derved kan komme i vanskeligere Stilling.

Kærnen i det nye Partis Program er den, at vi rykker frem under den personlige Friheds Fane, som Fremtidens Liberale.

Den svundne Tids Liberalisme førte Kampen mod Trykket fra oven, mod al Vilkaarlighed, og bragte Sejren hjem. Vi Nutidens Liberale strider mod Tyraniet fra neden, mod, at Individets Ret og Velfærd tilintetgøres. Forstaar vi vor Opgave ret, vil Sejren ogsaa blive vor. (Stærkt Bifald).

Overretssagfører Just-Lund:

Da den nye Grundlov var vedtaget, gik der et Ønske gennem Tusinder, at der nu maatte komme et nøje Samarbejde mellem de konservative Partier, det gamle Højre og Venstre. Dette Haab er endnu ikke gaaet i Opfyldelse, men forhaabentlig vil det ske i en ikke for fjern Fremtid. Fortiden med dens Grundlag og Skillelinjer er skrinlagt, og de konservative Partier maa som alle de andre Partier søge Styrken ude i Folket.

Der er vokset en Forstaaelse op om, at vi maa komme til en Samling. Vi ønsker vort Kulturgrundlag bevaret. Vi er enige om det økonomiske Grundlag. Vi er enige i Spørgsmaalet om social Forsorg, at vi ikke skal bryde Arbejdsviljen ned ved misforstaaet Humanitet. Under disse Forhold spørger man, af hvilke Grunde mange Venstremænd nu slutter sig til Folkepartiet, og Svaret er da: Vi kan ikke glemme den Tvetydighedens Politik, Venstre har drevet paa Forsvarssagens Omraade, denne den vigtigste af alle Sager. Vi kan ikke glemme den Overbuds-Politik, Venstre drev, uden at ønske deres Love gennemført i den Skikkelse, hvori de blev forelagte; Venstre taler ogsaa med to Tunger i Forholdet til de Radikale. Over hele Landet spørger man: hvor staar det Parti, der skarpest og bestemtest tager Afstand fra Social-Radikalismen, og skarpest hævder Kravet om at bevare vort Land selvstændigt og vil bevilge Midlerne dertil? Og efter det Svar, vi maatte give herpaa, efter at have undersøgt, hvem der skarpest tager Afstand fra Social-Radikalismen, saa maatte vi tage vort Parti.

Vort lille Land indkalder langt fra alle sine værnepligtige Mænd, ja, vor Regering har ikke en Gang sørget for at give dets Sønner den nødvendige Udrustning i Hænde, og derfor maa vi være Modstandere af et saadant Ministerium.

Et nyt Parti har ingen Fortid, man kan bebrejde det. Højre har ført en vigende Politik, vort Parti skal gaa over i Angrebet, vi skal vise, hvor forkert Regeringen ser paa Forholdene. Et nyt Parti skal tale aabent, tale ærligt, og ikke være bange for at bruge stærke Ord. De høres og naar vidt og er nødvendige, naar man vil kæmpe for Sandheden.

Vi skal ikke gaa Kompromis'ernes Vej; vi skal sige Nej, hvis Lovene hviler paa et galt Princip. Lad saa dem, der gennemfører dem, have hele Ansvaret. Lad os holde Idealerne fast og ikke gaa Svinkeærinder. Det er godt og det er nødvendigt at have dygtige Taktikere, men Taktiken maa ikke lade os vige fra vore Idealere.

Naar Det konservative Folkeparti nu skal gaa ud til Kamp maa vi som Soldater bøje os for Overkommandoen, vi ved, at Vejen fremad bliver den gode konservative Vej efter vort gode konservative Program. (Stærkt Bifald).

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk